

IRODALOM.

Lapszemle.

Luczfenyő-karók kihajtásáról irt Sallač W. dr., tanár a „Vereinschrift für Forst, Jagd und Naturkunde“ czimű lap mult évi folyamának 9-ik füzetében. Ugyanis szeptember hó végén, a mult évben, a reichstadi magasabb erdészeti tanintézethez két érdekes luczfenyőrudat küldtek be. A két rudat 10 év előtt, gyérités alkalmával, az anyafák alatt elterült suhángosból vágták ki s azokat nagyobb kőriscsemeték mellé támasztórudak gyanánt és a kőriscsemetéknek a vadrágástól való megóvhatása végett használták fel oly módon, hogy a 3 m hosszú rudakat a kőriscsemeték mellé szurták, azok közé még 3 vékonyabb karót dugtak s azonfelül a tetejezett suhángokon még az ágak egyrészt is megnyesve, meghagyták, hogy ezek is a vad hozzáférhetését nehezebbé tegyék.

A két rud, mint azt elhelyeztetésük után mindjárt észrevették s azután állandóan figyelték, tovább élt, zöld maradt, elhelyeztetése 4-ik évétől kezdve járulékos gyökereket is fejlesztett, sőt megnyesett koronája is tovább hajtott és kifejlődött.

Sallač dr. a járulékos gyökerek képződését annak tulajdonítja, hogy a rudakat a szomszéd erdőrészből vették s levágásuk után azonnal, anélkül, hogy meghegyezték volna, szurták be mintegy 60 cm mélyre a talajba, úgy hogy az élő s működő kambiumréteg nem száradhatott ki s nem indulhatott rothadásnak. Sallač dr. annak is tulajdonítja e rudak kihajtását, hogy a talaj igen laza, üde s televénydus volt. A gyökerek a rudak alsó, vastagabb végén egymástól mintegy 25 cm-nyire, tehát két magasságban törtek elő még pedig úgy, hogy a járulékos gyökerek egy-egy a földbe került ágcsonk mellett s az alatt körülbelül egy és ugyanazon időben jöttek elő, mi a 30—30 cm hosszú gyökerek évgyűrűiről beigazolható.

A gyökerek képződését Sallač tanár szerint még a késő tavaszi időjárás is előmozdította, melyben a suhángokat a földbe szurták. Ezt a késő tavaszi időt Sallač dr. — kellő televényt a talajban és nedvességet a levegőben feltételezve — a lombfákkal ellentétben a fenyőfélék ültetésénél egyáltalán a legkedvezőbb ültetési időszaknak tartja, különösen azt az időpontot, midőn a fák már

rügyezni kezdenek, ami annak idején éppen e két suhánggal is történhetett. A karók gyanánt használt suhángok koronájának további fejlődésére a meghagyott gallyak és az ezzel kapcsolatos növekedési energia, valamint a rudak fentemlitett módon történt levágása is lényeges befolyással volt. Az egyik suhángnál, mely levágása előtt jobb sudarral és oldalhajtásokkal rendelkezett, a *sudarat ugyanis éppen egy ágpereszlen felett vágták le*. Az ujonnan képződött csucshajtás és oldalhajtásokból következtetve a suháng önálló fává nőtt volna s normális növedéket hozott volna létre. Vastagsági növedéke a lefolyt 10 év alatt, mely alatt a földben volt, jelentéktelen volt, mert az első 5 évben a létért való küzdelemben vastagságban nem növekedett, míg az utolsó 6 évben 2·28 m hosszú csucshajtást hajtott, mely az ágpereszlennek egy középső, alvó, nagy járulékos rügyéből tört elő.

A másik suhángnak már nagyobb küzdelmet kellett kifejteni, mert alsó részeiben eredetileg is már csak elhalt gallyai voltak, felső részében is kevés gallya volt s csucshajtását nem az ágpereszlen felett, de *az alatt vágták le* annak idején. Ennek daczára ez a rud is — a kedvező talajviszonyok folytán — gyökereket hajtott, még pedig szintén egymás fölött két magasságban. A gyökerek évgyűrűiből ítélve a gyökérképződés nemsokára a talajba való betolás után történhetett. Ennél a suhángnál az új csucshajtás nehezebben képződött, az egyik csucsrügy alatt létezett három új rügyből.

Ha a járulékos gyökerek képződése az említett suhángoknál a leirt igen kedvező tenyészeti körülmények között is jött létre, az még sem tekinthető ritkaságnak; hisz ismeretes dolog, hogy különösen a magasabb hegységi régiókban, hol a lucz szaporodása tobozképződés útján már ki van zárva, a földön fekvő ágak gyökereket hajtva, azoknak végső hajtásai lassankint felemelkednek s idővel önálló fákká fejlődnek.

Erre alapítja Sallaë tanár is azt a következtetését, hogy a külföldi, ritkább *Picea* (a luczfenyővel rokon) fajokat is inkább úgy lehetne szaporítani, hogy fiatal csemetéknek ágait lehajlítani, laza anyaggal betakarítani s így az ágaknak önmaguktól való meggyökeresedését előidézni kellene, feltéve, hogy a járulékos rügyek ily fejlődése nem kizárólag a luczfenyőnek (*Picea excelsa*) a sajátja.

Cserny Gy.